

Ad romanos

boc qd dicit. Que nō sectabant iusticiā s; illud ephe. z. Eratis in illo tpe sine xpo aliēati a cōuersatiōe israel. 2° exponit qd dixerat iusticiā at que ex fide ē nō cā q̄ i opibus consistit. Non. n. ad hoc gētes puerse sūt: vt iusticiā legalē obseruent. s; vt iustificent p xpi fidē. supra. 2°. Iusticia autem dei per fidem iesu xpi.

C Deinde cū dicit (Israel vero rē.) Inducit conclusio-
nē q̄tum ad iudeos. Et p̄ concludit qd intendit dicens.
(Isrl' vō). i. ppls iudeoz. sectādo legē iusticie in legē iu-
sticie nō peruenit. Dī lex iusticie lex spūs vite: per quam
hoies iustificātur ad quā iudeoz ppls nō peruenit quas
tū sectabāt obseruādo ymbzā b^o spūalis legis que cōfir-
mit in obseruatiōib^o legalib^o. Deb. io. Umbzā habēs lex
futuroz bonoz. Uel sectādo legē iusticie. i. legem moy-
si que est lex iusticie si sit bñ intellcā: qz docet iusticiam.
Uel of lex iusticie. qz facit hoies iustos nō vere: sed exte-
rius dū peccata vitāt nō ex amore sed timore pene quā
lex infligebat. Esa. si. Audite me qui segmini qd iustū ē
et q̄ritis dñm. Et in eodē. Audite me qui scitis iustū ppls
me^o lex mea i cordib^o eoz. **C** Scdo assignat cāz dices q̄
re. s. dum sectarent legē ad legē iusticie nō peruenierunt
qz. s. nō per debitā viam sectabātur. Et hoc ē qd subdit.
Nō nō ex fide. s. xpi querebāt iustificari: s; q̄si ex opibus
legis. Sequebātur enī figurā et repudiauerūt veritatez
supra 3°. Ex opibus legis nō iustificabit ois caro coram
illo. **C** 3° manifestat cāz ppositā: et pponit māifestatio-
nem dices. Offenderūt. n. in lapidē offensionis. i. ad xpm
qui assimilatur lapidi offensionis: in hoc q̄ sicut lapis i
quē offendit non cauetur pp suā paruitatē. ita iudei vi-
dentes xpm in firmitate nra cōtentū non cauerūt in eū
offendere. Esa. 53. Quasi absconditus vultus ei: et despe-
ctus. vñ nō reputauim^o eum. Jere. 13. Anteq̄ offendāt
pedes vestri ad montes caliginosos. i. ad xpm et ei^o apo-
stolos q̄ dicūtur mōtes caliginosi pp b^o q̄ eoz dignitas
et magnitudo latebat. Scdo ad hoc iducit auctoritatez
dicens. Sicut scriptum est in Esa. s. Lōponit aitez apo-
stolus verba Esa. in diuersis locis scripta. Nam Esa. 28.
dī. Ecce ego mittam in fundamētis syon lapidē. Lapi-
dem angularē pbatū preciosum in fundamēto funda-
tum. Qui crediderit non festinet. Et hinc sumitur pnci-
piū auctoritatis. Ecce ponam in syon lapidem. s. quasi
fundamētū in quo designatur q̄ xps diuina ordinatio-
ne cōstitutus erat ecclie fundamētū. i. Corin. 3. Funda-
mentum aliud nemo pōt ponere pter id qd positū ē qd
ē xps iesus. Legitur et Esa. 8°. In lapidē aut offensionis
et petrā scādali duab^o domib^o israel. Et hinc sumit^o me-
dium auctoritatis quo dicit. Lapidem offensionis et pe-
trā scādali vt offensio referat ad ignorātiā: qz vt dicitur
i. Cor. 2. Si cognouissent nunq̄ dñm glie crucifixis-
sent. Scādalum aut referendū est ad impactiōem et ca-
sum quo per ifidelitatē ceciderūt xpm et ei^o aplos per-
sequētes. i. cor. 1. Nos predicam^o xpm crucifixuz iudeis
quidem scādalu. Luc. 2°. Ecce hic posit^o ē in ruinā rē. Si
nis aut auctoritatis sumit^o exo. 28. capi. Qui crediderit
nō festinet: loco e^o hic dī. Ois qui credit in eum nō p̄su-
detur: qz. s. cōsequetur mercedē ab eo. Ecc. 2. Qui timet
deū credite illi et nō euacuabitur merces vestra. ponit
aut ap̄s bec vba fm lram. 70. Et ad hunc sensum perti-
net qd in littera nostra dī. Qui crediderit non festinet.
Ille. n. festinare v̄ q̄ delusū se reputat: quia cito nō adi-

spiscitur quod sperabat. CAP. X.
Ratres voluntas quidē cordis mei
et obsecratio ad deum fit pro illis in
salutem. Testimoniū enīz p̄beo

illis: q̄ emulationem quidē dei habent. sed nō
scdm sciam. Ignorantes enim iusticiam dei:
et suā querentes statuere: iusticie dei non sunt
subiecti. Finis enīz legis xps ad iusticiā omni
credenti. Moyses enī scripsit: qm iusticiam q̄
ex lege est qui fecerit homo viuet in ea. Que
at ex fide est iusticia sic dicit. Ne dixeris i cor-
de tuo. quis ascendit in celū. i. xpm deducere.
aut quis descendet in abyssū. hoc ē xpm a mor-
tuis reuocare. Sed quid dicit scriptura. Pro-
pe est verbū in ore tuo. Hoc est verbum fidei
qd predicamus: qz si confitearis in ore tuo do-
minuz iesum: et in corde tuo credideris q̄ de-
illum suscitauit a mortuis saluus eris

C Postq̄ ap̄s ostendit quomodo per electionem gratie
dei gentiles sunt ad fidem vocati et etiam aliqui ex iude-
is de maiori parte populi iudaici offenditibus et scāda-
lizatis. hic agit specialiter de casu iudeoz. Et circa hoc
tria facit. Primo manifestat cām casus eoz: quā vt. s.
tetigerat: ex qua ostenditur casus eoz esse miserandis.
scdo ostendit casum eoz non esse vniuersalem. ii. cap.
ibi (Dico ergo nunquid rē.) tertio ostendit casum eoz
nō cē inutile neq̄ irrepabile: ibi (Dico ergo nūqd rē.)
C Circa primū duo facit. Primo ostendit casuz eoz cē
miserandum ex sua causa. Scdo ostendit q̄ non est to-
taliter excusabilis ibi. (Sed dico nunquid non audie-
rūt rē.) **C** Circa primū duo facit. Primo ostendit se ad
iudeos habere miserationis affectum. scdo ostendit cau-
sam miserationis ibi (Testimoniū enim illis p̄beo rē.)
C Dicit ergo p̄io. dictuz est q̄ iudei in legē iusticie nō
peruenierūt ppter hoc q̄ offenderunt in lapidez offensi-
onis. nec tamen cōtra eos indignoz sed eozum misereoz
Et ideo dico vobis o fratres qui conuersi estis tā ex gē-
tibus q̄ ex iudeis Mat. 23. Omnes vos fratres estis.
Voluntas quidem cordis mei idest ex intimo cordis af-
fectu procedens est ad salutē eozum: vt. s. ipsi saluētur:
sicut et ego saluatus sum. i. cor. 7. Uolo omnes homines
esse sicut me ipsum. act. 26. Opto apud deum omnes qui
audiunt tales fieri qualis et ego sum. Et in hoc deo cōfor-
mabatur qui vt dicitur primo tbi. 2°. Uult omnes homi-
nes saluos fieri. Nec sola voluntas est in salutē eoz. s;
et voluntas effectus. ynde subdit. Et obsecratio. s. mea
fit ad deum pro illis in salutem. i. regum. 12. Absit a me
hoc pctñ in dño vt cessem orare pro vobis. Jac. vltimo
Orate p̄ inuicē vt saluemini. Ex hoc p̄z q̄ oranduz p̄
infidelibus vt saluentur: qz et ipa fides ē donū dei. Eph.
2°. S̄ra saluati estis p̄ fidē et nō ex vobis. dei enī donuz ē.
C Deinde cum dicit (Testimoniū enim rē) Assignat
causam sue miserationis. quia. s. non ex certa malitia: s;
ex ignorantia peccabant. Et circa hoc tria facit. primo
enim pponit eozum ignorantiam. scdo ostendit qd igno-
rabant ibi. (Ignorantes enim dei rē.) tertio ostēdit ve-
ritatē eoz q̄ ignorabāt ibi. (Moyses enī dī) **C** Dī ḡ
primo. Ideo salutem eoz volo et ppter hoc oro misert^o
eoz: qz testimoniū p̄beo de illis q̄ emulationē q̄-
dem dei habent. s. qz zelo dei xpm et eius membra perse-
quuntur. Jo. 16. Venit hora i qua ois qui interficit vos
arbitretur obsequium se prestare deo. Et huius rei testi-
eē poterat: qz et ipse aliqñ fuerat in simili cā. Philip. 3°
Scdm emulationē persecutus sum ecclesiam dei. s; non
scdm sciētiam. qz. s. eozum zelus p̄ rectam sciētiaz nō ordi-

naturā dū ignorant veritatē. **Et** 5. Propterea captivus ductus est populus meus: quia non habuit scientiā. i. cor. 14. Si quis autem ignorat ignorabitur.

Deinde cum dicit. (Ignorantes. n. rē.) ostendit cuius rei scientiā non haberet. Et primo proponit quod intendit. secundo manifestat propositū. ibi. (Finis. n. legis xpi rē.) Dicit ergo primo. Recte dico quod non finem scientiā. ignorantes. n. dei iustitias. s. q. deus per fidem iustificat. s. tertio. Iusticia autem dei per fidem iesu xpi. Et quatenus statuere. i. firmare suā. s. iusticiā quod consistit in operibus legis quod secundum eorum opinionem non expectabat aliquid a deo: sed solum ex arbitrio operantium erat. Et ideo dicit eorum esse iusticiā quasi humanā et non diviniā. s. illud. s. 4. Si abraham ex operibus legis iustificatus est habet gloriā. s. apud homines: sed non apud deum. **Iusticie. n. dei** non sunt subiecti. i. nolunt subiaceri christo per cuius fides iustificatur homines a deo. ps. Nonne deo subiecta erit anima mea. s. 3. Ut subditus fiat omnis mundus deo. **Ero. io. vsq. quo** non vis subiacere mihi?

Deinde cum dicit. (Finis legis xpi rē.) manifestat quod dixerat. s. eos dei iusticiā ignorare: et quod ei subiacere nolunt: cum tamen iusticiā legalē statuere velint. Circa quod considerandum est quod sicut etiam philosophi dicunt intentione cuiuslibet legislatoris est facere homines iustos. vni multo magis lex veteris hominibus divinitus data ordinabat ad faciendum homines iustos. Hanc tamen iusticiā lex per semetipsam facere non poterat: quia neminem ad perfectum adduxit lex. ut dicitur Deuter. 7. Sed ordinat homines in christum quem permitterat et figurabat. Gal. 3. Lex pedagoga non fuerit in christo ut ex fide iustificemur: et hoc est quod dicit. **Xpi. n. ē finis legis** ad quem. s. tota lex ordinat. ps. Dispositionis videri finem. **Finis** inquit ad iusticiā ut. s. homines per christum iusticiam consequantur: quia lex intendebat supra octavo. Quod impossibile erat legi mittens deus filium dānavit peccatum in carne ut iustificatio legis impleret in nobis. Et hoc dico omnino credenti: quia per fidem suos iustificat. **Jo. 1. Dedit eis potestatem filios dei fieri** his qui credunt in nomine eius.

Deinde cum dicit. (Moyse. n. rē.) probat veritatē eorum quod iudei ignorabant. s. quod iusticia dei sit perfectior quam iusticia legis. Et hoc auctoritate ipsius moysi veteris legislatoris. primo ergo per eius verba ostendit additionem iusticie legalis. secundo additionem iusticie fidei. ibi. (Que autem ex fide est rē.) Dicit ergo primo. Recte distinguimus iusticiā humanā a iusticia dei. **Moyse. n. scripsit. Levit. 18. Quis homo qui fecerit iusticiam quod ex lege est vivet in ea. ubi sic scripta nra habet. Custodite leges meas atque iudicia quod faciens homo vivet in eis. Et eze. 20. Iudicia mea piecerunt quod faciens homo vivet in eis. q. s. hoc commoditatis observabat homo per legis observantiam ne occideretur tanquam legis transgressor. heb. 10. Irritam quod faciens leges moysi absque ulla misericordia morietur. leui. 20. Qui maledixerit patri vel matri morte morietur et sic de alijs. Possimus ulterius dicere quod per legis observationem homo ordinatur in vitam presentem. permitterat. n. lex temporalia bona et quedam mandata quod ad ordinationem carnalis vite pertinebant. heb. 9. Iusticijs carnis vsque ad tempus correctionis impositis. Sed videatur esse quod dominus dicit. math. 19. queretis quod boni faciatis ut habeatis vitam eternam. Respondit. Si vis ad vitam ingredi serva mandata. Unde et supra. s. supra illud. Lex autem subintravit. dicit quodammodo glo. Iusticia legis suo tempore custodita non solum bona temporalia: sed et vitam conferrebat eternam. sed hec intelligenda sunt secundum spiritalem sensum legis quod pertinet ad fidem christi. Sed quod hic dicitur referre ad interiorē legis sensum: secundum quem lex de vita eterna mentionem non faciebat.**

Deinde cum dicit. (Que autem ex fide est iusticia rē.) Inducit auctoritatem moysi de iusticia fidei. Et primo moyses ostendit certitudinem fidei quod debet esse in corde hominis. secundo fidei effectum. ibi. (Sed quod dicit scriptura rē.) Dicit ergo primo non solum loquitur moyses de iusticia legis: sed etiam ipse sic

dicit de iusticia quod est ex fide. **Que autem ex fide est iusticia sic dicit. i. sic loquitur in corde hominis. Ne dixeris in corde tuo. s. dubitādo. Quis ascendit in celum. quasi hoc impossibile reputans. sicut et puer. 30. queritur. Quis ascendit in celum atque descendit: quia. s. hoc tenere quasi impossibile est deducere christum a celo. i. asserere quod christus non sit in celo contra id quod dicitur. Jo. 3. Nemo ascendit in celum nisi qui descendit de celo filius hominis qui est in celo. Eph. 4. Qui descendit ipse est et qui ascendit super omnes celos. Aut etiam ne dixeris quod descendit in abyssum. i. in infernum quasi reputans hoc esse impossibile. hoc enim negare est revocare christum ex mortuis. s. negare eum non esse mortuum. Ipse enim mortuus in abyssum descendit. Eccl. 4. Penetrabo inferiores partes terre. Et finem hoc prohibet dubitari de duobus articulis fidei christi. s. de eius ascensione et de eius morte et descensu ad inferiores. quorum primum pertinet ad maximam christi exaltationem. secundum ad maximam eius humilitationem. Potest autem et aliter exponi ut dicat nobis certitudo duorum articuloꝝ. primo quod de incarnatione quod de celis ad terram descendit ut sit sensus. Ne dixeris in corde tuo quod ascendit in celum et exponit supplendo. i. christum deducere. quasi dicat. Quis ascendit in celum ad deducendum christum ad nos: quod quidem non fuit necessarium: quia ipse propria virtute descendit. secundo autem resurrectionis cum subdit. Aut etiam ne dixeris quod descendit in abyssum. et supplendo addit. Hoc est christum ex mortuis revocare. quasi dicat. Illuc descendit ut inde posset christus revocare sicut ex persona insipientium dicitur. Sap. 2. Non est qui agnitus sit reuersus ab inferis. Et huius sensus congruit verbis moysi. dicit enim deus. 30. secundum litteram nostram. Mandatum quod ego precipio tibi hodie non supra te est neque pauli positum neque in celo situm ut possis dicere. Quis nunc valet ad celum conscendere ut deferat illud ad nos. Nec est inconueniens si quod moyses dixit de mandato legis hoc apostolus attribuit christo: quia christus est verbum dei in quo sunt omnia dei mandata. Sic ergo intelligendum est quod dixit. Quis ascendit in celum. i. christum deducere. Ac si dicat. Quis potest in celum conscendere ut verbum dei inde deferat ad nos. Et ideo est dicendum in alio quod sequitur.**

Deinde cum dicit. (Sed quod dicit scriptura rē.) ostendit fructum fidei per eiusdem auctoritatem. Et primo proponit auctoritatem. secundo exponit eam. ibi. (Doc est verbum fidei rē.) tertio probat expositionem esse convenientem. ibi. (Lorde. n. credit rē.) Dicit ergo primo. Sed quod dicit scriptura. Doc inquit. Prope est verbum in ore tuo et in corde tuo. Sic enim post promissa verba deuter. sequitur. Juxta te est sermo valde in ore tuo. Quasi dicat. non solliciteris quod tibi desit verbum fidei iustificatis propter hoc quod christus est in celo secundum naturam diuinam aut quod descendit in infernum propter mortem humanitatis: quia ipse descendens de celo. et resurgens ab inferis impressit verbum fidei in ore tuo et in corde tuo. Unde quod dicit. Prope est potest referri ad hoc quod verbum dei sumus adepti per christum incarnationem et resurgentem heb. 2. Que cum initium accepisset enarrari per dominum. Jere. 1. Ecce dedi verba mea in ore tuo. Uel secundum glo. quod dicit prope referendum est ad utilitatem secundum quod dicimus prope apud nos esse quod nobis est commodum et utile. Uerbo. n. dei cor nunc mundat. Jo. 15. Jam vos mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis. Uel potest referri ad hoc quod verba fidei et si sint supra rationem. Eccl. 3. Plurima superbia sensus hominis monstrata sunt tibi. non tamen sunt contra rationem. quia veritas non potest esse veritati contraria. ps. Testimonia tua dñe credibilia facta sunt nimis.

Deinde cum dicit. (Doc est verbum rē.) exponit auctoritatem predictam. Et primo ostendit quod sit illud verbum de quo moyses loquitur dicens. Doc est verbum fidei quod predicamus. z. thi. 4. Predica verbum. Jere. 23. Qui habet sermonem meum loquat sermonem vere. Secundo exponit quomodo hoc verbum

Ad romanos

est in ore per confessionem et in corde per fidem. Et hoc est quod subdit. quod si confitearis in ore tuo dominum Iesum Christum. scilicet recognoscens eum dominum subiciendo sibi tuum affectum secundum quod dicitur in I. corinthios. Nemo potest dicere dominus Iesus nisi in spiritu sancto. Et iterum. Si credideris in corde tuo. scilicet fide formata que per dilectionem operatur. ut dicitur Actuum. Deus excitauit illum a mortuis. psalmus. Tu autem domine miserere mei et resuscita me: quia ut dicitur in I. corinthios. Resurrexit ex virtute dei quod est corpus sibi et patri. Saluus eris. scilicet salute eterna. de qua dicitur Esaias. Saluatus est israel in domino salute eterna. Quod autem dicitur dominum Iesum ad mysterium incarnationis refertur. Quod autem sequitur per manifeste ad resurrectionem refertur. de quibus duobus articulis supra fecerat mentionem. Lec. II.

Corde enim creditur ad iusticiam ore autem confessio fit ad salutem. Dicit enim scriptura. Quis qui credit in illum non confundetur. Non enim est distinctio iudei et greci. Nam idem dominus omnium dices in omnes qui inuocant illum. Quis enim quicumque inuocauerit nomen domini saluus erit. Quomodo ergo inuocabunt in quem non crediderunt? Quomodo autem audient sine predicante? Quomodo vero predicabunt nisi mittantur sicut scriptum est. Quam speciosi pedes euangelizantium bona. Sed non omnes obediunt euangelio. Esaias enim dicit. Domine quis credidit auditui nostro. Ergo fides ex auditu: auditus autem per verbum christi.

Premiserat apostolus exponendo verbum moysi quod confessio oris et fides cordis operatur salutem. proponens hoc causa exempli in duobus articulis. hic probat quod dixerat in vniuersali. Et circa hoc tria facit. primo ostendit quod per fidem et confessionem homo consequitur salutem. secundo ponit salutis ordinem. ibi. Quomodo ergo inuocabunt etc. tertio infert quamdam conclusionem ex dictis. ibi. Ergo fides ex auditu etc. Circa primum tria facit. primo proponit quod intendit dicere. Recte dico quod si confitearis ore et credas corde saluus eris. Corde enim creditur ab homine ad iusticiam. id est ad hoc ut iusticiam per fidem consequatur. supra. Justificati igitur ex fide. Signanter autem dicit. Corde creditur. id est voluntate. Nam cetera que ad exteriorum dei cultum pertinent potest homo nolere: sed credere non potest nisi volens. Intellectus enim creditis non determinat ad assentiendum veritati ex necessitate rationis sicut intellectus scientis: sed ex voluntate. et ideo scire non pertinet ad iusticiam hominis que est in voluntate: sed credere. gen. 15. Credidit abraham deo et reputatum est illi ad iusticiam. Postquam autem homo est iustificatus per fidem oportet quod eius fides per dilectionem operetur ad consequendam salutem. Unde subdit. Ore autem confessio fit ad salutem. scilicet eternam consequendam. Esaias. Salus autem mea in sempiternum erit. Est autem triplex confessio necessaria ad salutem: primo quidem confessio proprie iniquitatis. secundum illud. psalmus. Dixi confitebor aduersus me in iusticiam meam domino. que est confessio penitentis. secunda confessio est per quam homo confitetur dei bonitatem misericorditer beneficia prestat. psalmus. Confitemini domino quoniam bonus. Et hec est confessio gratias agentis. Tertia est confessio diuine veritatis. Mat. 10. Quis qui confitebitur me coram hominibus confitebor et ego eum coram patre. Et hec confessio est creditis de qua nunc apostolus loquitur. Hec autem est necessaria ad salutem pro loco et tempore quod scilicet exposcit fides alicuius. scilicet a persecutore fidei dei vel quando periclitatur fides aliena. sicut precipue placet debet predicare fidem subditis suis. Et ideo baptizati

liniuntur crismate in fronte signo crucis ut ipsum crucifixum confiteri non erubescant supra. Non enim erubescit euangelium. Ista est autem et de omnibus virtutum actibus qui pro loco et tempore sunt necessary ad salutem. Nam precepta affirmatiua que de eis dantur obligant semper. sed non ad semper. Secundo ibi. Dicitur in scriptura etc. probat per auctoritates dicens. dicit enim scriptura. Esaias. Quis qui credit in illum fide non confundetur. scilicet deficiens a salute ecclesie. Quis timeatis dominum credite illi et non euacuabitur merces vestra. Lex vero nostra habet. qui crediderit non festinet ut supra dictum est. Tertio ibi. Non enim est distinctio etc. probat hoc esse vniuersaliter intelligendum cum esaias indefinite hoc profert. Et primo proponit quod intendit dicere. Ideo dicitur est. Quis qui credit etc. Non enim est distinctio quantum ad hoc in dei et greci. Col. 3. Ubi non est gentilis et iudeus circumcisio et prepucium etc. secundo probat per rationem quod duplici medio innuitur. quorum primum tangit dicere. Nam idem dominus omnium supra. An iudeorum deus tantum? Nonne et gentium. psalmus. Rex omnis terre deus. Et ideo ad ipsum pertinet prouidere omnium salutem. Secundum medium tangit dicere. Dices in omnes: qui inuocant illum. Si enim non esset tanta bonitatis quod sufficeret ad satisfactionem vtriusque posset putari quod non omnibus creditibus prouideret. sed diuitie bonitatis eius et misericordie indeficientis sunt supra. An diuitias bonitatis eius contentis. Eph. 2. Deus autem qui dices est in misericordia etc. Tertio probat idem per auctoritatem que habetur Joel. 2. Quis qui cumque inuocauerit nomen domini saluus erit. Est autem inuocare in se vocare per affectum et deuotum cultum. psalmus. Inuocauit me et ego exaudiam eum.

Deinde cum dicit. Quomodo ergo inuocabunt etc. ponit ordinem quo quis vocatur in salutem que est ex fide. Et circa hoc duo facit. primo ostendit quod ea que sunt posteriora in hoc ordine sine prioribus esse non possunt. Secundo ostendit quod posteriora non est necessarium posteriora poni. ibi. Sed non omnes euangelio obediunt. Circa primum duo facit. Primo ponit ordinem eorum que requiruntur ad salutem. Secundo confirmat quod supposuerat per auctoritatem. ibi. Sicut scriptum est. Ponit autem primo quinquem per ordinem incipiens ab inuocatione ad quam scilicet auctoritatem prophete sequitur salus. Dicit ergo. Quomodo ergo inuocabunt in quem non crediderunt: quasi dicat. Sine dubio inuocatio salutem facere non potest: nisi fide precedente. Pertinet autem inuocatio ad confessionem oris que ex fide cordis procedit. psalmus. Credidi propter quod locutus sum. etc. cor. 4. Nos credimus propter quod et loquimur. Secundo a fide ascendit vel procedit ad auditum dicere. Aut quomodo creditur ei quem non audierunt. Ille enim homo credere dicitur qui sibi ab alijs dicitur que ipse non videt. Jo. 4. Jam non propter tuas loquamur credimus. Ipsi enim audiuimus et scimus etc. Est autem duplex auditus. Unus quidem interior quo quis audit a deo reuelate. psalmus. Audiam quid loquatur in me dominus deus. Alius autem auditus est quo aliquis audit ab homine exterius loquente. Act. 10. Adhuc loquente petro verba hec cecidit spiritus sanctus super omnes que audiebant verbum. Primum autem auditus non cõter pertinet ad omnes: sed proprie pertinet ad gratias prophete que est gratia gratis data distincte aliquibus: sed non omnibus secundum illud. I. cor. 12. Diuisiones gratiarum sunt. Sed quia tunc loquitur de deo quod indistincte ad omnes pertinet potest secundum illud quod supra dixit. non enim est distinctio. id est relinquere quod hoc sit intelligendum de secundo auditu. Et ideo subdit. Quomodo ergo audiunt sine predicante. Auditus enim exterior est passio quodam audiens que absque actione loquentis esse non potest. Unde et dominus mandauit discipulis. Mat. 28. Euntes in mundum vniuersum predicate euangelium omni creature. Ea vero que fidei sunt predicatores a semetipsis non habent: sed a deo. Esaias. Quae audiuimus a domino deo exercituum annunciamus

vobis. p̄. cor. ii. Ego. n. accepi a dño qđ & tradidi vobis. Et ideo. 4.º subdit. Quõ vero p̄dicabũ nisi mittant. q. d. Nõ dignè. Jere. 23. Nõ mittebã eos & ipsi currebãt. Mittuntur autẽ aliq a dño dupliciter. Uno mō imediate ab ipso deo p̄ inspirationẽ iternã Esa. 48. Et nũc dñs deus misit me & sp̄s eius. Qui autẽ missionis signũ qñq; gdez est sacre scripture auctoritas. Un̄ Jobãnes baptista cũ quere- ret ab eo qđ eẽt auctoritatez p̄phe iduxit dicẽs. Ego vox clamãtis in deserto: dirigite viã dñi. sicut dixit esa. p̄phe- ta. Ut legit̄ Jo. i. Quõq; aut signũ huius missionis ẽ veritas que annunciãt. Unde per ðnum dñi deũ. is. Or hoc habe- bit signũ qđ in noie dñi p̄pheta predixerit: & non euenerit hoc dñs nõ est locutus. Quõq; vero signũ huius missionis ẽ operatio miraculi. Un̄ dñ. exo. 4. Or cũ dixisset moyses dño nõ credẽt mihi. s. illi ad quos mittoz: dñs dedit ei po- testatẽ signa faciẽdi. Nec tñ ista duo vltima sufficienter demõstrãt dei missionẽ. p̄sertim cũ aliq; annunciãt aliqđ cõtra fidẽ. Dñ. n. deu. 13. Si surrexerit in medio tui p̄pha & p̄dixerit signũ atq; potẽtũ & euenerit qđ locutus est & dixerit tibi eamuz & seq̄mur deos alienos: nõ audies ver- ba illius. Alio mō mittũt aliq a deo mediãte auctoritate p̄latõz q gerunt vicẽ dei. 2.º cor. 8. Missim̄ cũ illo fratrẽ nostrũ cuius laus est in euãgelio p̄ oẽs ecclesiãs.

Deinde cũ dicit. (Sic scriptũ ẽ.) Inducit auctoritatez ad hoc vltimũ qđ dixerat de missione ẽ p̄dicatorũ dicẽs. Sicut scriptũ est r̄. esa. 52. Quã speciosi pedes euãgelizã- tiũ pacẽ euãgelizantiũ bona vbi littera n̄ra sic h̄z. Quã pulchri supra mōtes pedes annunciãtis bonũ. Et similiter habet. Naũ p̄mo. Ecce sup mōtes pedes euãgelizãtis & annunciãtis pacẽ. In his autẽ verbis p̄mo p̄mendatur p̄- dicatoz processus cũ dicit. Quã speciosi pedes. qđ dupli- citer p̄t intelligi. Uno mō vt p̄ pedes intelligãtur eozuz p̄cessus: q. s. ordinate p̄cedunt: nõ vsurpantes sibi p̄dica- tionis officiũ. Lãt. 7. Quã pulchri sũt gressus tui in calcia- mentis filia principis. Alio mō possunt itelligi p̄ pedes af- fectus: qui rectitudinẽ habent dum nõ intentione laudis aut lucri verbũ dei annunciãt. sed p̄pter oĩuz salutẽ & dei gloriã. Eze. i. Pedes eozuz pedes recti. Secũdo tangit p̄- dicatiõis materiã: que quidẽ est duplex. Predicãt. n. ea q̄ sunt vtilia ad vitã p̄sentẽz qđ designat cũ dicit. Euãgeli- zantiũ pacẽ. s. triplicẽ. Primo quidẽ annunciãt pacẽ quã x̄ps fecit inter hoies & deũ. 2.º cor. 5. Deus erat in x̄po mũ- dũ recõciliãns sibi. Et posuit in nobis verbũ recõciliatio- nis. supra. 5. Pacẽ habeamus per iesũ x̄pm ad dñm. Secũdo annunciãt pacẽ habendã cũ oĩbus hoĩbus. infra. 12. Si fieri potest qđ ex vobis est cũ oĩbus hoĩbus pacẽz ha- bentes. Tertio annunciãt ea per que hõ p̄t habere pacẽ in semetipso. ps. Pax multa diligẽtibuz legez tuã dñe. Et sub his tribus cõtinentur oĩa que in hac vita sunt vti- lia ad salutẽ vel q̄tũ ad deũ vel quãtũ ad proximuz. vel quãtũ ad semetipsoz. Predicãt etiã ea q̄ speramus habe- re in alia vita. Et q̄tũ ad hoc dicit. Euãgelizãtium bona. Luc. 12. Sup oĩa bona sua cõstituet eum.

Deinde cũ dicit. (Sed nõ oẽs obediũt euãgelio r̄.) Oñdit ex prioribus non semp sequi posteriora. 13. n. non possit esse qđ quis credat nisi audiat a p̄dicante: nõ tamen gcunq; audĩt a p̄dicante credit. & hoc est qđ subdit. Sed non nõ oẽs obediũt euãgelio. 2. thes. 3. Non. n. oĩuz est fi- des. Hoc autẽ dicit. ideo vt ostẽdatur qđ verbũ exterius loquentis non est causa sufficiens fidei: nisi cor hois attra- hatur virtute dei loquẽtis. Jo. 6. Ois qui audiuit a patre meo & didicim venit ad me. Et sic qđ hoies credũt non est attribuendum predicatoris industrie. Per hoc etiã ostẽ- ditur qđ oẽs increduli nõ excusant a peccato. s. illi qđ nõ au- diunt & nõ credunt. Jo. 15. Si nõ venissem et locutus eis

nõ fuisset peccatũ nõ haberent. Nũc autẽ excusationes nõ habent de peccato suo. Et hoc etiã magis cõsonat his que aplis posterioribus dicet. Secũdo ad hoc inducit aucto- ritatẽ cum subdit. Esa. n. dicit. Dñe quis credidit auditũ nostro. Quasi diceret Karus. Eze. 2. Increduli & subuer- sores sunt tecũ. Mich. 7. Factus sum sicut qui colligit in autũno racemos vidẽmie. Quod quidẽ Esaias dixit p̄- uidens iudeoz infidelitatẽ futuram. Eccl. 48. Spũ ma- gno vidit vltima r̄. Dicit autẽz auditũ n̄ro vel p̄ id qđ a deo audierunt. sicut dicit in abdã. Auditũ audiũimus a dño & legatos ad gentes misit. Vel p̄ id qđ homies ab aplis audiebãt. Eze. 33. Audiũt vba tua & nõ faciũt ea.

Deinde cũ dicit. (Ergo fides ex auditu r̄.) Infert con- clusionẽ ex dictis dicens. Ergo ex quo aliqui nõ credunt nisi audierint fides est ex auditu. ps. In auditu auris obe- diuit mihi. (Sed cõtra videtur esse qđ fides est virtus in- fusa diuinitus. phil. p̄mo. Vobis datum est vt in ipsuz cre- datis. Dicendũ est ergo qđ ad fidez duo requirunt. Quo- rũ vnum ẽ cordis inclinatio ad credendũ. & hoc nõ est ex auditu: sed ex dono gr̄e. Aliud autẽ ẽ determinatio de cre- dibili: istud ẽ ex auditu. Et ideo cornelius qui habebat cor inclinatum ad credendum necesse habuit vt ad eum mitteretur Petrus qui sibi determinaret quid esset cre- dendũ. (Ex eo vero qđ dixerat. Quõ audient sine p̄di- cante & quo p̄dicabunt nisi mittant: p̄cludit. Auditus at̄. s. credentiũ ẽ per verbuz predicatorum: quod ẽ verbum x̄pi. Vel qđ ẽ de x̄po. i. cor. p̄mo. Nos predicamus x̄pm iesum. Vel qđ a x̄po habent qđ mittuntur. i. cor. ii. Ego. n. accepi a domino quod & tradidi vobis. Lectio. III.

Ed dico. Nunqđ non audierũt: Et qđem in omnẽ terrã exiuit sonus eo- rũ. & in fines orbis terre verba eozũ s̄z dico. Nunqđ israel nõ cognouit: Prim̄ moyses dicit. Ego ad emulacionẽ vos adducam in omnem gentem. in gentem insipi- entem in irãz vos mittam. Esaias autẽ audet & dicit. Inuentus suz a non querentibus me. pa- laz apparui his qui me non interrogabãt. Ad israel autẽz dicit. Tora die expãdi manus me- as ad populum non credentem: sed contradi- centem mihi.

Postq; oñdit iudeozũ casuz eẽ miserandũ. qđ ex ignorã- tia peccauerunt: hic oñdit qđ eoz talis casus nõ ẽ excusa- bilis ex toto. qđ eozũ ignorãtia nõ fuit inuincibilis vel ex necessitate ex̄tis. sed quodãmodo volũtaria. Et hoc gdez oñdit dupliciter. Primo quidẽ p̄ hoc qđ audierunt ex do- ctrina apostoloz. Secũdo p̄ hoc qđ cognouerũt ex doctrina legis & p̄phetarum. ibi. (Sed dico. nunqđ israel non cog- nouit r̄.) Circa p̄mũ duo facit. Primo p̄ponit questio- nem dicens. Dicitũ ẽ qđ fides est ex auditu & non possunt homines credere ei que nõ audierũt. Dico ḡ. Nunqđ nõ audierunt: vt. s. per hoc possint excusari totaliter ab icre- dultate. scdm illud. Jo. 15. Si nõ venissem & locutus eis non fuisset peccatum nõ haberent. Secũdo ad questionẽz responderet interimẽdo p̄ auctoritatẽ. ps. dicẽtis. In oẽz terrã exiuit sonus eoz. s. aploz. i. fama eozũ exiuit in oẽz terrã nõ solũ iudeoz: sed etiã oĩuz gentiũ. Job. 28. Per- ditio & mors dixerunt: aurib̄ nostris audiũm̄ famã ei. s. sapiẽtie per aplos p̄dicate. Et dominus eis preceperat Mat. vltio. Euntes in mundũ vniuersuz p̄dicate euãge- liuz omni creature. Et verba eozũ. s. distincta eoz doctri- na exiuerunt in fines orbis terre. Ad litterã vsq; ad fines

Ad romanos

mundi. Esa. 24. A finibus terre laudes audiuimus gloriā iu-
sti. Et. 49. Dedi te in lucē gētiū vt sis sal^o mea vsq; ad ex-
tremū terre. Et ē notandū q; fm Aug. hec vba nodū erāt
plet. qm̄ aplūs talia loquebat. s; p̄uidebat ea eē p̄lēda
Et iō vti p̄terito p̄ futuro p̄ certitudinē diuine p̄ordi-
natiōis. sicut ēt dauid cuius verba assumit aplūs manife-
ste. vtebat p̄terito p̄ futuro. Et hoc iō dicit Aug. q; adhuc
tēpore suo dicit fuisse q̄sdā gentes in affrice ptibus: qbus
n̄ erat fides xpi p̄dicata. Chriostom^o aut sup Mat. e. 2. dicit
hoc qd̄ hic d̄ p̄pletum fuisse tēpore ap̄loz. exponēs
sic qd̄ habet Mat. 24. Et p̄dicabit hoc euāgeliz regni
in vniuerso orbe. 7 tūc veniet p̄sumatio. i. destructio hieru-
salem. Utrūq; aut ē aliq̄liter verū. Tēpore. n. ap̄loz ad
oēs gentes etiā vsq; ad fines mūdi puenit aliq̄ fama de
p̄dicatiōe ap̄loz p̄ ipsos apostolos vel discipulos eoz. 7
Matheus. n. p̄dicauit in ethiopia. Thomas in india. Pe-
trus 7 Paulus in occidēte. Et hoc est qd̄ chriostomus di-
cere intēdit. Nō tñ sic fuit ipletū tēpore ap̄stolorū q; in
oibus gentibus ecclesia edificaret. qd̄ tñ ē implendū an-
te finē mūdi vt Aug. dicit ad hesiciū. Magis tñ p̄nti in-
tentioni ap̄stoli cōgruit expositio chriostomi q; Augu-
stini. Nulla. n. ratio esset auferendi excusationē infideli-
b^o p̄ q; in futurū erāt audituri. Per h̄ tñ n̄ habet q; ad
singulos hoies fama p̄dicatiōis apostolice puenit l; p̄
uenerit ad oēs gētes. ¶ Nunqd̄ ergo illi ad quos nō pue-
nit vt pote si fuerūt nutriti in siluis excusationez habent
de peccato infidelitatis. Ad hoc dicendū est q; fm s̄iam
dñi q̄ habet. Jo. 15. Illi q; loquentē dñm p se vel p eius di-
scipulos nō audierunt excusationez habent de peccato in-
fidelitatis. non tñ beneficiū dei cōsequēt. vt. s. iustificā-
tur ab alijs peccatis vel que nascendo contraxerunt vel
male viuēdo addiderūt. 7 p̄ his merito dānātur. Si qui
tamē eoz fecissent qd̄ in se ē. dñs eis fm suā misericordiā
puidisset mittēdo eis p̄dicatozē fidei sicut p̄ petrū corne-
lio. act. 10. Et paulū macedonibus. vt habet act. 16. S; ta-
men hoc ipsuz qd̄ aliqui faciūt qd̄ in se ē cōuertendo se. s.
ad deū ex deo ē mouētē corda ipoz ad bonū. T̄ren. 5. Cō-
uerte nos dñe ad te 7 cōuertemur.

¶ Deinde cū dicit. (S; dico.) Nunqd̄ israel rē. Oñdit eos
eē inexcusabiles p̄ noticiā quā habuerūt ex lege 7 p̄p̄he-
tis. Et p̄mo mouet q̄stionē dicens. S; dico adhuc ingren-
do. Nunqd̄ israel. i. pplūs iudeoz nō cognouit ea q̄ perti-
nent ad misterii xpi 7 ad vocationē gētiū 7 casuz iudeoz
rū. Plane cognouit. ifra. 2. Instruct^o p̄ legē. ps. Nō fecit
taliter oī nationi. Bar. 4. Beati sum^o israel qm̄ q̄ placi-
ta sūt deo manifesta sūt nobis. Sc̄do determinat motaz
q̄stionē cū dicit. P̄rimus moyses dixit q; est legislator qd̄
nō ē sic itelligendū p̄ hoc qd̄ inducit. p̄m^o q̄ si fuerint duo
moyses. Quoz p̄mus hoc dixit. s; q; moyses fuit p̄mus. i.
p̄cipuus inter doctozes iudeoz. deut. vltimo. Nō surre-
xit vltra p̄pha in israel sicut moyses. Vel p̄mus fuit in or-
dine talia dicendi. q; ipse p̄mus iter alios hoc dixit deut.
32. Ego ad emulationē vos adducā in nō gētez in gentez
insipientē in irā vos mittā. Ubi littera nostra h; Ego p̄-
uocabo eos i eo q; nō est pplūs 7 in gēte stulta irritabo eos.
Ubi duplex est distinctio attendēda. P̄rimo qd̄ ex par-
te gētilitatis quā vocat n̄ gēte q̄ si nō dignā vocari gēte eo
q; nō erat adunata in cultu vnius dei. Eccl. 50. Tertia nō
est gens quā oderim. Eādem autez gētilitatē vocat gen-
tem insipientē 7 si aliquāliter gens dici posset fm q; adu-
natur 7 gubernat lege humana. d̄ tamē insipiens quasi
p̄iuata vera sapientia que in cognitione 7 cultu dei cōsi-
stit. Ephe. 4. Sicut 7 gentes ambulāt in vanitate sensus
sui tenebris obscuratū habētes intellectum alienati a vi-
ta dei. Et si refertur ad gētilitatem fm statum ante p̄uer-

tionem. Possunt hec etiā duo attribui gētilitati post cō-
uersionem que dicitur nō gens. i. nō gentiliter viuens si-
cut aplūs dicit ibidē. Jam nō amplius ambuletis sicut 7
gētes. Dicit etiā gētilitas p̄uersa gens insipiens fm opi-
nionē infidelium. i. cor. 3. Si quis iter vos sapiēs videt eē
stult^o fiat vt sit sapiēs. ¶ Sc̄do differētia attendit q̄stū
ad hoc q; p̄mo ponit emulationē. s. inuidie qua iudei iui-
debāt gētilibus cōuersis. Gal. 4. Emulātur vos nō bene
¶ Sc̄do ponit iram qua s; eos irascunt. ps. Observabit
peccatoz iustum 7 stridebit rē. Et hec duo cōgrue coniu-
guntur. q; ex inuidia causat ira. vnde Job. 5. dicit. Viruz
stultū interficit iracundia 7 paruulū occidit inuidia. Dicit
autē deus in emulationez inducere 7 in iram mittere nō q;
dem in eis causando malitiam. s; subtrahēdo gratiā vel
potius faciēdo cōuersionē gentiuz. vnde iudei occasio-
nem ire 7 inuidie sumunt. Sc̄do ostendit eos cognouisse
p̄ doctrinā p̄phetarum 7 iducit Esaia. 5. P̄rimo quidez p̄-
nunciātem cōuersionem gētiū dicēs. Esa. autez audet
7 dicit. i. audacter iudeis veritatē annūciat q̄uis ei peri-
culū mortis immineret. Job. 39. Audacter in oceanū sumi
pgit armatis 7 dicit. Esa. 64. Inuētus sum a gētilibus non
querētibus me palam apparui bis q; me nō iterrogabāt.
vbi s̄ra n̄ra sic h; Querierūt me q; ante nō iterrogabāt in-
uenerūt q; nō iquisierūt me. In his aut verbis p̄mo desi-
gnat p̄uersionē gētiuz dicēs. Inuētus suz a gētilibus nō q;
rētibus me. Et ideo p̄ter merita 7 intentionē gētiliū oñdi-
tur fuisse eoz cōuersio. ifra. 15. Bentes aut sup misericor-
dia honorare deū. De hac aut inuētōe dicit Mat. 13. Si
mile est regnū celozū thesauro abscondito i agro quez qui
inuenit abscondit rē. Sc̄do oñdit cām 7 moduz cōuersio-
nis eoz. Cām quidez. q; nō a casu factū est vt inuenirēt qd̄
nō querebāt. s; ex gratia eius qui eis voluit apparere qd̄
designat i hoc q; dicit. Apparui. Tit. 2. Apparuit gratia sal-
uatoris nostri dei oibus hoibus. Modū autē. q; nō appa-
ruit xps gētilibus in enigmatib^o 7 figuris legis. s; i mani-
festa veritate. Vñ dicit palam. Jo. 16. Ecce palā loqueris
7 p̄uerbiū nullū dicis. Palā iquit apparui eis. s. gētilibus
q; me nō iterrogabāt. i. qui meā doctrinā nō q̄rebāt. Esa.
45. Rogāt deū nō saluātez. Sc̄do oñdit q; esaia p̄mū
ciauit incredulitatē iudeoz dicēs. Ad israel aut. i. s. israel
dicit. ysa. 65. Tota die expādi manus meas ad populū nō
credētez. sed cōtradictētez mihi. Ubi nostra littera sic h;
Expādi manus meas ad populū incredulum qui gradit
in via nō bona post cogitationes suas populus qui ad ira-
cundiam puocat me. O; autē dicit. Expādi manus meas.
pōt vno mō itelligi de expāsiōe manus i cruce. q; quidez
dicit fuisse i cruce tota die. i. p̄ncipali parte totius diei. s.
ab hora sexta vsq; ad vesp̄as. Mat. 27. Et q̄uis eo ex-
pandēte manus i cruce sol sit obscuratus petre scisse mo-
numēta apperta. iudei tñ i sua incredulitate p̄māserūt euz
blasphemātes vt dicit. Mat. 27. Unde subdit. Ad popu-
lū nō credētem. sed p̄tradictētez mihi. De. iz. Recogita-
te cū qui tales sustinuit a peccatozib^o aduersus semetipz
p̄tradictionē. Alio mō pōt referri ad extēsiōem manus
dei in miraculis faciēdis. Act. 4. In eo q; manū tuā extē-
dis ad sanitates 7 signa 7 p̄digia fieri p̄ nomē sanctuz filij
tui iesu. vt sit sensus. Tota die. i. toto tempore p̄dicatiōis
mee expādi manus meas miracula faciēdo ad populū
nō credētez etiā miraculis visis. Jo. 15. Si opera nō fecis-
sem q; nemo alius fecit p̄ctm̄ nō haberēt. Sed d̄dicētez
mihi. i. meis miraculis detrahentem. fm illud Mat. 12.
In beelzebub. p̄ncipe demoniozū eicit demonia. Osce.
4. Populus tuus sicut hij qui cōtradictūt sacerdoti. Ter-
tio pōt itelligi de extēsiōe manus dei ad b̄nficia illi po-
pulo exhibita. fm illud p̄ueneri. Extendi manus meas

z nō fuit q aspiceret. vt fit sensus. Tota die. i. toto tpe legis z pphetaz expādi man' meas ad dādū bñficia ad populū nō credentē: s; dīcentē mibi. deut. 31. Semp cōten-
tiose egistis cōtra dñm.
CAP. XI.

Ico ergo nunqd repulit dñs deus populū suū: Absit. Nā z ego israe-
lita suz ex semine abrahaz de tribu beniamin. Nō repulit de' plebē su-
am quā psciuit. An nescitis: i helia qd dicit scriptura. quēadmodū in-
terpellat deū aduersus israel. Dñe pphetas tu-
os occiderūt. altaria tua suffoderūt. z ego reli-
ctus suz solus. z querūt aīaz meā. s; qd dicit il-
li diuinū respōsuz: Reliq mibi septē milia viro-
rū q nō curuauerūt genua ante baal. Sic ergo
in hoc tēpore relige secūduz electionem gratie
dei salue facte sūt. Si asit gratia: iā nō ex operi-
bus. Alioquin gratia iā nō est gratia. Quid er-
go: Quid qrebat israel hoc nō ē cōsecutus: ele-
ctio aut cōsecuta est. ceteri vero excecati sunt: s;
cut scriptū ē. Bedit illis de' spm' punctionis:
oculos vt nō videāt: z aures vt nō audiāt: vsq;
in hodiernū diē. Et dauid dicit. Fiat mēsa eo-
rū corā ipsis i laqueū z i captione: z in scādals
z i retributionē illis. Obscuren' oculi eozū ne
videāt. z dorū eozū semp incurua.

Postq; apostolus ondit iudeoz casuz eē miserādū non
tñ totaliter excusabilē. hic ondit casum iudeozū non esse
vlem. Et pmo mouet questionē. z soluit ibi. (Absit rē.)
3: infert cōclusionē ibi. (Quid ergo rē.) Dicit ergo pmo.
Dico ad hec ingrendo. Nunqd deus repulit totaliter po-
pulū suū. i. iudeoz. qz vocat eū nō credentē: sed dīcentē.
Et hoc psalmista etiā ingrit dicens. Ut qd deus repulisti
in finē. T'reñ. z. Repulit dñs altare suum.

Deinde cū dicit. (Absit rē.) Soluit qstionē ostendens
q deus nō totaliter repulit populū iudeoz. Et hoc ē qd
dicit. Absit. vt. s. populus iudeoz sit totaliter repulsus.
z hoc qdem primo pbat quātū ad psonā suaz dicens. Nā
z ego. s. in fide xpi existens israelita sum. s. gente. scde. cor.
ii. Israelite sunt z ego. Et qz in populo israel erant aliqui
pseliti: qui non descenderūt scōz carnē ex patriarchis. z:
hoc de se excludit subdens. Ex semine abrae. z. cor. ii. Se-
men abrae sunt z ego. Erant autem in populo iudeozum
tribus distincte fm filios Jacob. quozū qdaz fuerūt filij
ancillarū. quidaz vxozū. Ioseph aut z beniamin filij Ra-
chel predilecte vxozis. Unde suā excellētiā in populo iu-
deozuz ostendens dicit. Ex tribu beniamin. phil. 3. Ex gene-
re israel de tribu beniamin. Unde z de eo exponit a qui-
busdaz qd legi gen. penl. Beniamin lupus rapax mane
comedet pdaz z vespere diuidet spolia. z' ibi. (Nō repu-
lit rē.) ostendit populū illū nō esse repulsū a deo etiā qz
tum ad multos electos suos. Et pmo pponit quod inten-
dit. Scōo inducit similitudinē. ibi. (Sic ergo rē hoc tem-
pore rē.) Dicit ergo primo. Nō solum ego non sum repul-
sus: sed deus nō repulit plebē suā totaz quā psciuit. i. pre-
destinauit supra. 8. Quos psciuit hos z predestinuit. ps.
Non repellat dominus plebem suā. Quod apostolus hic
exponit quātū ad predestinatos.

Deinde cū dicit. (An nescitis rē.) Inducit similitudinē

de his q contigerunt tēpore helie qñ etiā totus pplus vi-
debat a cultu vni' dei aberasse. Ubi pmo ponit interpella-
tionē helie. Scōo rñsionē dñi ibi. (Sed qd dicit scriptu-
ra diuina rē.) Dicit ergo pmo. An nescitis qd scriptura sa-
cra dicat in helia. i. de helia. 3. regū. 19. Uel in helia. i. in li-
bro de helia scripto. Totus. n. liber regūz est pncipaliter
scriptus ad notificandū dicta z facta pphetaz. Unde z i-
ter libros propheticos cōputat vt Jero. dicit in plo. libri
regū. quēadmodū. s. ipse helias interpellat deuz aduersus
israel. Cōtra qd videt esse verbū samuelis dicētis. primo
reg. 13. Absit hoc peccatū a me in dño vt cesset ozare pro
vobis. Multo ergo minus ē contra pplm interpellādūz.
Sed intelligendū ē q pphete cōtra pplm aliquē interpel-
lant tripliciter. Uno mō conformando voluntatez suam
voluntati diuine eis reuelate: sicut z in ps. 67. Letabitur
iustus cū viderit vindictā. Alio mō interpellādo cōtra re-
gnū peccati. vt scilicet nō hoies: sed peccata hoīuz destru-
ant. Tertio mō interpellatio vel oratio ē interpretanda
p modū denunciatiōis fm illud. Jere. 17. Confundant
qui me psequunt. i. confundent. Duo aut in hac sua iter-
pellatiōe cōtra eos allegat. Primo quidē impietate quā
cōmiserant cōtra cultū dei. Uno gdez mō psequēdo mi-
nistros eius. qd tāgit dicēs. Dñe pphetas tuos occiderūt
3. regū. 18. Nunqd non indicatū ē tibi dño meo qd fece-
rim cū interficeret Jezabel pphetas dñi. Act. 7. Quē p-
phetarū non sunt psecuti ptes vestri. Alio mō quātū ad
loca deo sanctificata s; illud. ps. Incēderūt igni sanctua-
riū tuū. Et quātū ad hoc dicit. Altaria tua suffoderunt.
Cū notandū est q de utro. i. dñs mādauit dicēs. Ad
locum quē elegerit dñs deus vester de cunctis tribubus
vris vt ponat nomē suū ibi z habitet in eo venietis z offe-
retis in illo loco holocausta z victimas vras. Tñ an' edifi-
cationē tēpli permittebat pplus vt in diuersis locis alta-
ria cōstrueret ad cultū diuinū: qd qz erat cōtra legē: edifi-
cato iaz tēplo ezechias rex pussim' oia h' altaria destrui
fecit. Et hoc est qd dicit. Reg. 18. Nōne iste ē ezechi-
as: q abstulit excelsa z altaria z pcepit iude z hierusalem
ante altare hoc adorabit in hierusalē. qd ergo ezechias
fecit ex pietate hoc fecit achab z Jezabel z impietate vo-
lentes cultū dei totaliter extirpare. Tertio allegat cōtra
eos impietatem quā facere intēdebāt dicēs. At relictus
suz ego solus. s. in cultu vnius dei. Quod qdem dixit heli-
as eo q alij nō ita apte manifestabant se esse dei cultores
Dicitur. n. de eo. Eccl. 4. 8. Surrexit helias ppheta quasi
ignis: z verbū illius quasi facula ardebat. Et qruunt aīam
meā. s. vt auferant eā. Miserat. n. Jezabel ad heliā. tertij
Reg. 19. dicens. Dec mibi faciāt dy z h addāt nisi h ac ho-
ra cras posuero aīam tuā: sicut aīaz vnius ex illis. s. pph-
etis baal quos occiderat helias.

Deinde cū dicit. (S; qd dicit rē.) Ponit diuinū rñsum
dicens. S; qd dicit scriptura ibidē. s. dixisse illi. s. helie re-
sponsū diuinū. Hoc inq; qd sequit. Reliq mibi. i. in cul-
tu meo nō pmittēdo eos cadere in pctūz. 7. milia virozuz
ponit certū p certo pp pfectōez septēnarij z miliarij. q
n curuauerūt gēna an' baal. i. q cultū dei n' deseruerūt. Ysa.
43. Dēm q inuocat nomē meū in gloriā meā creauit rē.

Deinde cū dicit. (Sic ergo rē.) adaptat quod dixerat
ad propositum. Et primo ponit adaptationē dicens. Sic
ergo z hoc tempore in quo videtur multitudo populi de-
uasse. reliquie. id est multi qui sunt relictī ab illo excidio
salue sicut vel salue facte sunt fm electionez gratie dei. i.
fm gratuitam electionem dei. Jo. 14. Non me elegistis:
sed ego elegi vos. Scōo ex hoc infert cōclusionem dicēs.
Si autē gratia salui facti sunt. iam nō ex operibus eozuz.
Tit. 3. Non ex operibus iusticie que fecimus nos: sed fm